

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΙΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ

Τοῦ κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Π. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ
Τακτικού Καθηγητοῦ τῆς Α.Β.Σ. καὶ τέως Ὑφυπουργοῦ Συντονισμοῦ

Προκειμένου νὰ ὁμιλήσῃ κανεὶς διὰ τὸ μεγάλο θέμα τῶν ἐξαγωγῶν, θὰ ἔπρεπε πρὶν ἀπὸ ὅλα νὰ θέσῃ τὸ βασικὸν θέμα διατὶ χρειαζόμεθα ἐξαγωγάς. Ποία εἶναι ἡ ἀνάγκη τῶν ἐξαγωγῶν. Ὅλοι μας ὁμιλοῦμεν διὰ τὰς ἐξαγωγάς. Τελευταίως μάλιστα ἔχει γίνεαι καὶ κάπως τῆς μόδας. Ἡ ἐξαγωγικὴ πολιτικὴ.

Ἐὰν ὅμως οἱ ἴδιοι δὲν συνειδητοποιήσωμεν ὅπως ἀκριβῶς πρέπει, τὴν ἀναγκαιότητα τῶν ἐξαγωγῶν, εἶναι δύσκολον νὰ ἀνταποκριθῶμεν καὶ εἰς τὰς προσπαθείας ποὺ ἐπιβάλλει τὸ γιγαντιαῖον αὐτὸ ἔργον. Ἀρχίζομεν λοιπὸν ἀπὸ τὸ «γιατί». Γνωρίζετε ὅτι ἡ χρηματοδότησις τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως μιᾶς χώρας καὶ ἰδιαιτέρως τῆς Ἑλλάδος, ἀπαιτεῖ σημαντικὸν ποσοδὸν εἰς συνάλλαγμα. Ἐπὶ πλεόν ὅμως ἡ δαπάνη διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν συνεπάγεται κατ' ἀνάγκην αὐξήσιν τῆς ζητήσεως εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς καὶ μοιραίαν ἀνάπτυξιν τῶν εισαγωγῶν. Ὑπάρχουν λοιπὸν δύο προβλήματα. Τὸ μὲν ἡ ἐξευρέσις συναλλαγματικῶν πόρων διὰ τὴν χρηματοδότησιν τῶν ἔργων τῆς ἀναπτύξεως, τὸ δὲ ἡ ἐξευρέσις πόρων διὰ τὴν χρηματοδότησιν τῶν ἀναγκαιῶν εισαγωγῶν, ποὺ εἶναι μοιραῖον ἐπακόλουθον τῆς ἡδῆ μέρους ζητήσεως ἕνεκα τῶν δαπανῶν αὐτῶν.

Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ προσφεύγωμεν συνεχῶς εἰς τὸν δανεισμὸν διὰ τὴν κάλυψιν αὐτοῦ τοῦ ἐλλείμματος. Χρειαζέται ὅπωςδήποτε νὰ ἐξασφαλίσωμεν αὐτοδυνάμους πόρους καὶ οἱ αὐτοδύναμοι πόροι νὰ προέλθουν ἀπὸ τὰς ἐξαγωγάς μας. Αὐτὸς εἶναι ὁ πρῶτος λόγος ποὺ μᾶς ἐπιβάλλει τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐξαγωγῶν. Ὑπάρχει ὅμως καὶ ἕνας δεύτερος ἐξ ἴσου οὐσιώδης λόγος. Εἰς τὴν παγκόσμιον οἰκονομίαν καὶ εἰδικώτερον εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν οἰκονομίαν πραγματοποιεῖται συστηματικὸς καταμερισμὸς τοῦ ἔργου. Ὁ καταμερισμὸς αὐτὸς τοῦ ἔργου ἐπιβαλλόμενος ἀπὸ τὴν διαρκῆ ἐλάττωσιν τῶν οἰωνδήποτε φραγμῶν φυσικῶν, νομικῶν ἢ οἰκονομικῶν, ποὺ ἐπιβάλλονται μεταξὺ τῶν Κρατῶν, ὀδηγεῖ εἰς τὴν ἀξιοποίησιν ἐκείνων τῶν δυνατοτήτων ἐκάστης χώρας, αἱ ὁποῖαι ἐμφανίζουσι τὸ πλεονεκτικώτερον συγκριτικὸν κόστος.

Κατ' ἀνάγκην εἴμεθα ὑποχρεωμένοι, εἴτε τὸ θέλομεν, εἴτε ὄχι, νὰ συγκεντρώσωμεν τὰς προσπαθείας μας εἰς τὴν παραγωγὴν τῶν εἰδῶν ἐκείνων εἰς τὰ ὁποῖα θὰ ἔχωμεν ἰδιαιτέρα συγκριτικὰ πλεονεκτήματα. Καὶ ἐπειδὴ ἀκριβῶς ἡ συγκέντρωσις εἰς περιορισμένον ἀριθμὸν εἰδῶν παραγωγῆς θὰ ἔχη ὡς συνέπειαν τὴν ἀδυναμίαν ἀπορροφήσεώς των ἐξ ὀλοκλήρου ἀπὸ τὴν ἐγχώριον κατανάλωσιν, καθίσταται προφανές ὅτι μόνον διὰ τῆς κατακτιήσεως νέων ἀγορῶν, διὰ τῆς εὐρέ-

σεως νέων πελατῶν, θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἱκανοποιήσωμεν τὴν νέαν μορφήν τῆς διαφοροποιημένης αὐτῆς παραγωγῆς. Νὰ δύο λόγοι σημαντικοί, οἱ ὁποῖοι ἐξηγοῦν τὴν σημασίαν τῶν ἐξαγωγῶν. Ἐὰν κατανοήσωμεν τὸ «διατί» τῶν ἐξαγωγῶν.

Τί θὰ ἐξαγάγωμεν ;

Ἐρχόμεθα εἰς τὸ δεύτερον ἐρώτημα, τὸ «τί». Τί πρόκειται νὰ ἐξαγάγωμεν ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες εἰς τὰς ἄλλας χώρας. Οἱ τομεῖς εἶναι τρεῖς. Ἡ Γεωργία, ἡ Βιοτεχνία καὶ ἡ Βιομηχανία.

Τί δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν προκειμένου περὶ τῆς γεωργίας. Πρέπει νὰ κατανοήσωμεν, βαθμηδόν, ὅτι αἱ χώραι αἱ ὁποῖαι ἔχουν τὸ θλιβερὸν προνόμιον νὰ εἶναι ἐξαγωγεῖς γεωργικῶν προϊόντων εὐρίσκονται εἰς μειονεκτικότεραν θέσιν ἔναντι ἄλλων τῶν ἄλλων. Πρῶτον διότι ἡ φύσις τῶν γεωργικῶν προϊόντων εἶναι τοιαύτη, ὥστε νὰ ἀνταποκρίνεται πρὸς μίαν ζήτησιν ὑψηλοτέρου ἐπιπέδου. Νὰ ἀνταποκρίνεται πρὸς ζήτησιν πολυτελῶν — θὰ ἐλέγομεν — προϊόντων καταναλώσεως, καὶ κατὰ συνέπειαν νὰ ἐμφανίζη μίαν μεγάλην ἐλαστικότητα ἔναντι τοῦ εἰσοδήματος, ἀλλὰ καὶ ἀντιστρόφως μεγάλην ἀνελαστικότητα τῆς ἐγγχωρίου ζητήσεως.

Ἐπὶ πλέον ὅμως αἱ γεωργικαὶ χώραι συνεχῶς εὐρίσκονται ἐνώπιον τοῦ φαινομένου τῆς ἀναπτύξεως, ἀντιστοίχως, τῆς αὐτῆς παραγωγῆς καὶ εἰς τὰς ἄλλας χώρας, αἱ ὁποῖαι προηγουμένως ἦσαν πελάται των. Πράγματι ἐὰν ρίψωμεν μίαν ματιὰν εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ παγκοσμίου ἐμπορίου θὰ διαπιστώσωμεν ὅτι τὸ ὕψος τῶν συναλλαγῶν μεταξὺ τῶν γεωργικῶν χωρῶν καὶ τῶν βιομηχανικῶς ἀνεπτυγμένων βαίνει ἀναλογικῶς μειούμενον. Ἐνῶ αἱ ἐξαγωγαὶ τῶν πρώτων περιορίζονται, αἱ εἰσαγωγαὶ των, συνεπικουρούτων καὶ ἄλλων λόγων, αὐξάνονται συνεχῶς.

Ἐπὶ πλέον αἱ προηγημένοι χώραι, αἱ ὁποῖαι ἦσαν καταναλωτρίαι γεωργικῶν προϊόντων, βαθμηδόν εὐρίσκουν νέους τρόπους ὑποκαταστάσεως τῶν γεωργικῶν προϊόντων καὶ τῶν πρώτων ὑλῶν, τὰ ὁποῖα ἀπετέλουν ἀντικείμενον τῆς παραγωγῆς τῶν πρωτογενεῶς παραγωγῆς χωρῶν. Ἐχομεν ἓνα χαρακτηριστικὸν παράδειγμα ποὺ κινδυνεύει νὰ συμβῇ μὲ τὸν βάμβακα ἐν σχέσει πρὸς τὰς τεχνητὰς ὕλας. Καὶ ὑπάρχουν περαιτέρω οἱ ποσοτικοὶ περιορισμοί, οἱ ὁποῖοι ἐπιβάλλονται εἰς τὰς χώρας προορισμοῦ διὰ τὴν κατανάλωσιν τῶν γεωργικῶν προϊόντων. Ἐδῶ λοιπὸν ἔχομεν πρὶν ἀπὸ ὅλα ἓνα πρόβλημα ἐξασφαλίσεως ἀγορῶν, ποὺ διαρκῶς κορέννυνται, ἔχομεν ὅμως καὶ ἓνα δεύτερον ἐιδικώτερον πρόβλημα. Τὸ πρόβλημα τῆς τυποποιήσεως καὶ βελτιώσεως τῆς ποιότητος τῶν γεωργικῶν προϊόντων, ὥστε μόνον διὰ τῆς μεθόδου τῆς καλυτέρας ποιότητος νὰ ἐπιτυγχάνωμεν νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὸ ὑψηλότερον ἐνδεχομένως κόστος, τὸ ὁποῖον ἔχει ἡ παραγωγή τῶν προϊόντων αὐτῶν διὰ τὴν χώραν μας. Ἐὰν ἐπιτύχωμεν νὰ δώσωμεν κατευθύνσεις εἰς τὴν γεωργικὴν παραγωγὴν ὥστε νὰ παράγη προϊόντα ὑψηλοτέρας ποιότητος, θὰ ἔχομεν τρόπον τινὰ ἓνα εἶδος μονοπωλίου, δυνάμει τοῦ ὁποῖου θὰ ἠμποροῦμεν νὰ ἐπιβάλλωμεν ἡμεῖς ὑψηλοτέρας τιμὰς καὶ ἔτσι νὰ καλύπτωμεν καὶ τὸ ὑψηλότερον κόστος.

Εἰς τὰ γεωργικὰ ὅμως προϊόντα ὑπάρχει καὶ ἓνας ἄλλος τομεὺς εἰς τὸν ὁποῖον καλούμεθα νὰ ἐπιδοθῶμεν περισσότερον αὐτὴν τὴν στιγμήν. Ἡ ἐξαγωγή

τῶν γεωργικῶν προϊόντων πραγματοποιεῖται ὑπὸ τὴν αὐτοουσίαν πρωτογενῆ μορφῆν των. Χάνομεν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡμερομίσθια, τὰ ὅποια προσφέρομεν εἰς τρίτους. Πρέπει ταχέως νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν βιομηχανοποίησιν πρὸς ἔξαγωγὴν τῶν γεωργικῶν προϊόντων. Μία μεγάλη πρόκλησις διὰ τὴν χώραν μας θὰ ἦτο ἡ ἔξαγωγή ὄχι καπνοῦ ἀλλὰ σιγαρέτων, ὅπου διαθέτομεν τὴν πρώτην ὕλην εἰς τὴν Κοινὴν Ἀγοράν. Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον πλεῖστα ἄλλα γεωργικὰ προϊόντα, χρησιμοποιούμενα εἰς τὸ ἔσωτερικὸν διὰ βιομηχανοποίησιν, προκειμένου νὰ καταναλωθοῦν εἰς τὸ ἔσωτερικόν, θὰ ἦτο δυνατόν νὰ μετατραποῦν εἰς προϊόντα πολυτελείας βιομηχανοποιημένα πρὸς ἔξαγωγὴν εἰς τὸ ἔξωτερικόν. Παράγομεν οἰνόπνευμα ἀπὸ σῦκα καὶ ἀπὸ σταφίδα. Πρόκειται περὶ ἀσυγχωρήτου πολυτελοῦς σπατάλης. Θὰ ἦτο δυνατόν κατ' ἄλλον τρόπον νὰ παράγεται τὸ οἰνόπνευμα καὶ τὰ προϊόντα αὐτά, ὑπὸ ἄλλην μορφὴν ἐπεξεργασμένα, ὑπὸ μορφὴν γευμάτων κ.λ.π. νὰ ἐξάγονται εἰς τὸ ἔξωτερικόν.

Ὁ τομεὺς τῆς ἔξαγωγῆς τῶν γεωργικῶν προϊόντων πάντως ἔχει ἓνα ὄριον πρὸς τὰ ἄνω. Θὰ διαφοροποιήσωμεν τὴν ἐγχώριον παραγωγὴν, θὰ ἐπιτύχωμεν νὰ συγκεντρωθῶμεν εἰς ἐκεῖνα τὰ εἶδη, τὰ ὅποια ἀνταποκρίνονται εἰς μίαν ὕψηλότεραν ζήτησιν εἰς τὸ ἔξωτερικόν. Ἄλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ τομεὺς αὐτὸς ἀρχίζει βαθμηδὸν νὰ ἐμφανίζεται ἀνελαστικός. Πολὺ περισσότερον διότι ἐνίστε ἡ ἀνελαστικότης ἐπιβάλλεται καὶ ἀπὸ τὰς δυνατότητας τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς. Ὑπῆρξαν περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας δὲν εἴχαμε προϊόντα πρὸς ἔξαγωγὴν. Καὶ ἐδῶ εἶναι ἓνα φοβερὸν παράδοξον, πὺ λαμβάνει χώραν πλειστάκις εἰς τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν. Ἄλλοτε πνιγόμεθα εἰς τὴν ἀφθονίαν καὶ ἐπιβάλλομεν τὸν οἰκονομικὸν Μαλθουσιανισμόν καὶ ἄλλοτε πάσχωμεν ἀπὸ ἀνεπάρκειαν νὰ ἀνταποκριθῶμεν εἰς τὴν ζήτησιν. Καὶ εἶναι τοῦτο χαρακτηριστικὸν αὐτῆς τῆς ἀνελαστικότητος τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, ἡ ὁποία δὲν ἐπιτρέπει ταχεῖαν προσαρμογὴν καὶ ἀναπροσαρμογὴν πρὸς τὰς ἐκάστοτε μεταβολὰς τῆς ζήτησεως.

Βιοτεχνικὰ προϊόντα

Προκειμένου περὶ τῶν βιοτεχνικῶν προϊόντων νομίζω ὅτι ἀνοίγεται μπροστὰ μας ὄριζον πάρα πολὺ μεγάλος. Τὰ βιοτεχνικὰ καὶ χειροτεχνικὰ προϊόντα εἶναι δυνατόν πρὶν ἂν ὅλα νὰ συντηρήσουν μικρὰς ἐπιχειρήσεις, πὺ διατρέχουν μεγίστους κινδύνους ἀπὸ τὴν διάνοξιν τῶν οἰκονομικῶν χώρων. Ἐπὶ πλέον ἐπιτρέπουν ἀνεξέλεγκτον κόστος καὶ ἐπομένως τιμὰς πολὺ μεγαλυτέρας. Καὶ βοηθῶντος καὶ τοῦ σνομπισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἔχει καταλάβει καὶ τὸν Εὐρωπαϊκὸν καὶ ἰδιαιτέρως τὸν Ἀμερικανικὸν κόσμον ἢ τοποθέτησις αὐτῶν τῶν χειροτεχνικῶν καὶ βιοτεχνικῶν προϊόντων εἶναι ἡ μεγίστη εὐκαιρία δι' ἡμᾶς σήμερον.

Βεβαίως ἐδῶ ὑπάρχουν πάρα πολλὰς δυσκολίες, διότι ἐνίστε γίνονται παραγγελίες ἀπὸ τὸ ἔξωτερικόν, ἀλλὰ τὸ αἶτημα εἶναι μέγα καὶ οἱ ἐργαζόμενοι δι' αὐτὸ ἐλάχιστοι, διασκορπισμένοι καὶ ἀσυντόνιστοι. Μία παραγγελία δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καλυφθῇ ἀπὸ τὸ ἔξωτερικόν, διότι ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι διὰ τὴν παραγωγὴν αὐτὴν δὲν ἐπαρκοῦν. Χρειαίεται ἀπὸ τῆς ἰδικῆς μας τῆς πλευρᾶς ἢ ὀργάνωσις

παραγωγικών μονάδων, καιά τέτοιον τρόπον ὥστε ἡ τοποθέτησις τῶν παραγωγικῶν νά εὐρίσκη ἀνταπόκρισιν ἀπὸ τὸ ἐσωτερικόν.

Ὁ Ὄργανισμὸς χειροτεχνίας ἀναλαμβάνει ἤδη αὐτὴν τὴν προσπάθειαν καὶ μαζί με τὴν Τράπεζαν ἢ ὁποία ἰδρύθη, θὰ ἔχη μεταξύ τῶν ἄλλων ὡς ἔργον καὶ τὴν χρηματοδότησιν αὐτῶν τῶν προσαπθειῶν ἐξαγωγῆς, αἱ ὁποῖαι θὰ συστηματοποιηθοῦν ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ Ε.Ο.Ε.Χ.

Βιομηχανικαὶ ἐξαγωγαὶ

Καὶ ὑπάρχει ὁ τρίτος ὁ μεγαλύτερος καὶ ὁ σπουδαιότερος τομεὺς διὰ τὴν Ἑλλάδα. Ὁ τομεὺς τῶν ἐξαγωγῶν βιομηχανικῶν προϊόντων. Ἐδῶ εἶναι ἡ οὐσία καὶ ἡ κλεῖς τοῦ προβλήματος. Διὰ νά ἐπιτύχωμεν ἐξαγωγὴν βιομηχανικῶν προϊόντων πρέπει, ἀνεξαρτήτως τοῦ οἰουδήποτε περιβάλλοντος, σεῖς οἱ ἴδιοι οἱ φορεῖς τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας νά κατανοήσετε, ὅτι ἐὰν ἡμεῖς δὲν ἐπιτεθῶμεν θὰ μᾶς ἐπιτεθοῦν καὶ μέσα εἰς τὰς ἰδίας τὰς ἐστίας μας θὰ μᾶς καταπολεμήσουν ἀποφασιστικῶς. Ὁ μόνος τρόπος διὰ νά ἀντιδράσῃ ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία εἶναι ἡ ἐπίθεσις. Ὑπῆρξεν ἐπὶ μακρὸν περιορισμένος ὁ ὀρίζων διὰ τὴν ἑλληνικὴν βιομηχανίαν. Διότι αἱ συνθήκαι ἦσαν ἀσταθεῖς, διότι τὸ κόστος ἦτο ὑψηλόν, διότι ἡ χρηματοδότησις δὲν ἦτο ἐπαρκής, διότι ὑπῆρχαν πολλαὶ ἀβεβαιότητες, αἱ μονάδες ἦσαν μικρότεροι, ὁ ἐπιχειρηματίας ἐπεδίωκε νά καλύψῃ μόνον τὴν ἐσωτερικὴν ἀγορὰν ἢ τμήμα τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς, ἐπεδίωκε νά ἐπιτύχῃ ὑψηλὸν ἀνά μονάδα κέρδος καὶ ἐβλεπε μόνον βραχυχρονίως δεδικαιολογημένα, διότι ἐγνώριζεν ὅτι συνεπεῖα τῆς ἀβεβαιότητος αὐτίον εἶναι δυνατόν νά ὑποκύψῃ. Ἀλλὰ σήμερον οἱ Ἑλληνες βιομήχανοι ἔχουν πράγματι συνειδητοποιήσει τὴν σημασίαν τοῦ προβλήματος καὶ φυσικὰ οἱ ὑπάρχοντες βιομήχανοι εἶναι ἐκεῖνοι πού περισσότερον ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους βαρύνονται μετὰ τὴν εὐθύνην τῆς πρωτοβουλίας τῶν ἐξαγωγῶν.

Πῶς θὰ ἐξαγάγωμεν

Ἀλλὰ πέραν τοῦ τί θὰ ἐξαγάγωμεν ὑπάρχει καὶ τὸ πρόβλημα τοῦ πῶς θὰ τὸ ἐξαγάγωμεν. Ἐγὼ προσωπικῶς πιστεύω ὅτι τὸ μεγαλύτερον μειονέκτημα εἰς τὴν ἐξαγωγικὴν μας προσπάθειαν δὲν εἶναι ἡ ἀδυναμία ἐξευρέσεως προϊόντων πρὸς ἐξαγωγὴν, δὲν εἶναι ἴσως τὸ ὑψηλότερον κόστος, δὲν εἶναι ἴσως ἡ ἔλλειψις τυποποιήσεως ἢ ἡ ἔλλειψις συνεχοῦς προσφορᾶς. Πέραν ὅλων αὐτῶν καὶ πάνω ἀπὸ ὅλα αὐτὰ νομίζω ὅτι εἶναι ἡ ἔλλειψις ἐμπορικῆς ἐμπειρίας ἢ ἡ ἔλλειψις ὑποδομῆς ἐμπορικῆς διὰ τὴν ἐξαγωγὴν τῶν προϊόντων μας. Ἡ μάχη πού διεξάγεται σήμερον εἰς τὴν ἐμπορίαν τῶν προϊόντων εἶναι μεγίστη καὶ ἡμεῖς ὑστεροῦμεν. Ἡμεῖς δὲν ἔχομεν τὴν ἐμπειρίαν ξένων χωρῶν διότι δὲν εἴχομεν προηγουμένως τὸν ὀρίζοντα τῶν ξένων ἀγορῶν καὶ σήμερον δὲν εἶναι ἀπλῶς μόνον πρόβλημα ὑλικόν τὸ νά δαπανήσωμεν πολλὰ διὰ νά ἐξασφαλίσωμεν τὴν ἐπαφὴν μετὰ τὰς ἀγοράς, τὴν παρακολούθησιν τῶν ἀγορῶν, τὴν ἐπίθεσιν εἰς τὰς ἀγοράς, τὴν ἐνημέρωσιν τῶν ἰδικῶν μας, ἀλλὰ χρειάζεται ἐπὶ πλέον καὶ ἡ γνώσις καὶ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς σήμερον ἡ ἐξαγωγικὴ πολιτικὴ, ὅπως ἄλλωστε καὶ ἡ βιομηχανικὴ προσπάθεια, δὲν εἶναι καὶ δὲν μπορεῖ νά εἶναι μόνον ἀποτέλεσμα μιᾶς ἐμπνεύσεως,

99

ἢ μιᾶς προσπάθειας. Πέραν ἀπὸ ὅλα αὐτὰ εἶναι καὶ ἀποτέλεσμα καλλιέργειας, εἶναι ἀποτέλεσμα ἐπιστημονικῆς μελέτης, εἶναι ἀποτέλεσμα γνώσεως.

Ποῦ θὰ γίνουν αἱ ἑλληνικαὶ ἐξαγωγαὶ

Καὶ ὑπάρχει τώρα μετὰ ἀπὸ τὸ πῶς, τὸ πρόβλημα τοῦ πού; Βεβαίως κατὰ πρῶτον λόγον ἐνδιαφερόμεθα δι' ἐξαγωγὰς εἰς τὴν Κοινὴν Ἀγοράν, ἢ ἂν θέλετε καλύτερα ὑφιστάμεθα τὴν ἐκβίασιν τῶν ἐξαγωγῶν εἰς τὴν Ε.Ο.Κ. Διότι ἐκεῖθεν ἀναμένομεν περισσότερα πλεονεκτήματα. Διότι ἐκεῖθεν ἐπίσης θὰ πιεσθῶμεν διὰ τὰ βελτιώσωμεν ἡμεῖς ἐσωτερικῶς τὴν ἀνταγωνιστικότητα τῆς οἰκονομίας μας. Διότι αἱ ἐξαγωγαὶ πρὸς χώρας διμερῶν συμβάσεων εἶναι εὐχερέστεραι, εἶναι ἁπλῶς μία ἐκμετάλλευσις συγκεκριμένων συνθηκῶν, ἢ μία προσπάθεια μὴ ἐπαναλαμβανομένη. Ἡ κυρία μας προσπάθεια πρέπει νὰ στραφῇ πρὸς ἐξαγωγὰς εἰς χώρας ἀνταγωνιστικοῦ χαρακτῆρος. Διότι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει διατρέχει τὸν κίνδυνον καὶ ἡ ἴδια ἡ οἰκονομία μας νὰ χάσῃ τὸν χαρακτῆρα τῆς ἐλευθέρου οἰκονομίας. Καὶ ἐπομένως διατρέχομεν τὸν κίνδυνον νὰ ἀπολέσωμεν ὅ,τι προσδοκῶμεν ἀπὸ τὴν ἐπαφὴν μας μὲ τὸν ἀνταγωνιστικὸν ἐλεύθερον κόσμον.

Διατρέχομεν δηλαδὴ τὸν κίνδυνον νὰ χάσωμεν τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν τῆς πίεσεως πρὸς ἀναπροσαρμογὴν, τῆς πίεσεως πρὸς αὐτοσυνειδησίαν. Ἐὰν κίνητρον εἶναι αἱ τιμαὶ καὶ ἡ ζήτησις, εἶναι φυσικὸν εἰς τὰς χώρας ὅπου πρῶτα εἶναι ἡ τιμὴ καὶ ἀποφασίζει ἡ ζήτησις νὰ στραφῶμεν διότι μόνον εἰς αὐτὰς τὰς χώρας θὰ ἔχωμεν ἀντιστοίχως τὰ κίνητρα διὰ τὴν ἀπαιτούμεν ἀναπροσαρμογὴν καὶ ἀναδιάρθρωσιν τῆς οἰκονομίας μας.

Πάντως αἱ συμφωνίαι, ποὺ ἔχουν ὑπογραφῆ μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. ἀφήνουν πολὺ μεγάλο περιθώριον εἰς τὰς χώρας τῶν διμερῶν συμβάσεων. Δὲν νομίζω ὅτι ἀποτελεῖ ἐμπόδιον αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ γεγονός τῆς συμφωνίας μας. Ἐμπόδιον ἴσως ἀποτελεῖ ὁ χρόνος. Ὁ χρόνος εἶναι πολὺ περισσότερον περιορισμένος διὰ τὴν ἑτοιμασίαν μας πρὸς ἐξαγωγικὴν προσπάθειαν ἀπὸ ὅ,τι νομίζομεν. Ἐπειδὴ ὑπάρχει ἡ συμφωνία τῶν δασμολογικῶν μειώσεων εἰς τὰ 22 ἔτη ἔχομεν πιστεύσει ὅτι τὸ περιθώριον εἶναι 22 ἐτῶν. Ἡ προστασία τῶν νεοϊδρυσθέντων βιομηχανιῶν δὲν ὑπερβαίνει τὴν δεκαετίαν κατὰ τὴν συμφωνίαν. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀναπροσαρμογὴ τῶν ὑφισταμένων βιομηχανιῶν δὲν ἔχει περισσότερον περιθώριον ἀπὸ μίαν 10ετίαν, ἔφ' ὅσον εἰς τὸ ὑπολειπόμενον χρονικὸν διάστημα ἡ βιομηχανία αὐτὴ θὰ πρέπει νὰ ἔχῃ ἤδη ἀποδώσει. Καὶ ἀπὸ τὴν ἄποψιν αὐτὴν φρονῶ ὅτι ἂν ὑπάρχῃ ἓνα ἐμπόδιον εἶναι ὁ χρόνος. Ἀλλὰ ἐὰν ὑπάρχῃ καὶ ἓνα πλεονέκτημα εἶναι ὁ χρόνος. Διότι ἐὰν ξεχάσωμεν ὅτι ὑπάρχει χρόνος θὰ ξεχασθοῦμε ὁποσδήποτε καὶ οἱ ἴδιοι.

Κατάκτησις νέων ἀγορῶν

Ἐπὶ τῆς ὑπάρξεως ἢ δυνατότητος κατακτήσεως καὶ ἄλλων ἀγορῶν, πέραν τῶν ἐκ παραδόσεως ὑφισταμένων. Καὶ ἐδῶ ὅμως ὁ ἀγὼν θὰ εἶναι πάρα πολὺ μεγάλος καὶ ἡ προσπάθεια ἐντατικὴ. Εἰς τὰς λοιπὰς χώρας βεβαίως γνωρίζομεν ὅτι τὸ βιομηχανικὸν δυναμικόν, ποὺ ὑφίσταται εἶναι περίπου ἀνάλογον μὲ τὸ ἰδικόν μας.

Πρόκειται νὰ πολεμήσωμεν διὰ τῆς ἐξαγωγῆς π.χ. κλωστοῦφαντουργικῶν προϊόντων, χώρας αἱ ὁποῖαι θεωροῦν ὑποχρέωσιν των, ὡς γόητρον των, νὰ ἰδρῦσουν πρὶν ἅπ' ὅλα κλωστοῦφαντουργικὰς βιομηχανίας. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἀκριβῶς ἡ ἔρευνα τῶν ἀγορῶν αὐτῶν καὶ ἡ δυνατότης τῆς ἀξιοποιήσεώς των ἔχει πολὺ μεγάλην σημασίαν διὰ τὴν προσαρμογὴν εἰς ἀντιστοίχους βιομηχανικὰς ἐπενδύσεις εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Γνωρίζω ὅτι οἱ ἐπιχειρηματῆαι ποὺ ζοῦν καθημερινῶς τὸ πρόβλημα τῶν ἐξαγωγῶν, ποὺ ἔχουν τὴν καθημερινὴν ἀγωνίαν, ἔχουν πολὺ περισσότερον ἐμοῦ συνειδητοποιήσει καὶ τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς δυνατότητας καὶ δι' αὐτὸ ἀκριβῶς περιμένωμεν καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι νὰ φωτισθῶμεν ἀπὸ ἐκείνους. Ἀρκεῖ νὰ μὴ ἀκολουθήσωμεν τὴν τακτικὴν τοῦ νὰ περιμένωμεν τὰ πάντα ἀπὸ τὸ Κράτος. Ὅτιδὴποτε καὶ ἂν συμβῇ τὸ Κράτος θὰ βοηθήσῃ. Ἀλλὰ πρέπει καὶ οἱ Ἕλληνες ἐπιχειρηματῆαι νὰ βοηθήσουν ἑαυτοὺς πρὶν ἅπ' ὅλα. Οἱ Ἕλληνες δὲν ἀπέδειξαν ποτὲ ὅτι ὑστεροῦν εἰς ἰκανότητας ἔναντι τῶν ἄλλων λαῶν καὶ δὲν βλέπω, ἐὰν ἡ ποιότης εἶναι ἐκείνη ποὺ προέχει, ὅτι καὶ εἰς αὐτὴν τὴν πλευρὰν οἱ Ἕλληνες δὲν θὰ ἐπιτύχουν. Κάθε Ἕλληνας εἶναι καὶ ἓνας Ὀδυσσεύς, καὶ μὴ λησμονῶμεν ὅτι ὁ Δούρειος Ἴππος εἶναι μία ἑλληνικὴ ἐφεύρεσις. Ἡ Τροία ὑπάρχει μπροστὰ μας. Πρέπει σὲ 10 χρόνια νὰ τὴν κατακτήσωμεν καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ τὸ ἐπιτύχωμεν.